

Міністерство освіти і науки України
Північно-Східний науковий центр НАН України та МОН України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**75-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

Том 2

02 травня – 25 травня 2023 р.

Полтава 2023

СЕКЦІЯ МІСТОБУДУВАННЯ ТА АРХІТЕКТУРИ

УДК 711:519

*В.М. Вадімов,
доктор архітектури, професор,
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ЕКСПОНЕНЦІАЛЬНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ УРБАНІЗОВАНОГО ПРОСТОРУ

Зміни які відбуваються у сучасному урбанізованому просторі мають тенденцію до швидкої заміни пріоритетів. Так, наприклад, містоутворюючий потенціал у якості промисловості для постсоціалістичних міст на сьогодні не є достатньо актуальним. З появою феномену глобального міста, особливий інтерес становлять не регіони чи держави, а міста, що мають глобальне значення не лише у своїй країні або регіоні, а й впливають на планетарну економіку й політику в системі міжнародних відносин. Глобальні міста стоять на чолі ієрархії планетарної фінансово-економічної піраміди, керуючи світовими фінансовими потоками. Системна ієрархія поселень від окремого міста, на локальному рівні до регіонального і до загальнодержавного побудована на визначенні системі міст-центрів Така класифікація міст-центрів побудована на кількісних показниках та місця у системі адміністративно-територіального устрою. Сьогодні цифрове суспільство ставить нові пріоритети перед процесами урбанізації, перед розвитком окремих міст. Серед таких пріоритетів це адаптація міських структур до нелінійних, складних характеристик розвитку. Для адекватного прогнозування розвитку урбанізованого простору необхідно застосування характеристик цифрового світу – VUCA, це нестабільність (volatility), невизначеність (uncertainty), складності (complexity), неоднозначності (ambiguity). Адаптивна реакція на нові підходи у організації урбанізованого простору проявляється на різних територіальних рівнях: мікро (місто, окреме поселення); мезо (система поселень регіонального рівня); макро (система поселень державного рівня). Експоненціальні організаційні структури це інноваційна модель яка має поширення на сучасному етапі розвитку цифрового суспільства.

Сучасні експоненціальні організаційні структури при інноваційних цифрових технологіях створюють «проривні» моделі розвитку промисловості, бізнесу (сфери фінансів, енергетики, транспорт, освіти, торгівлі та інші) і впливають на суспільство та на його просторову організацію урбанізації. Одна з таких моделей є містобудівний кластер. Локальна свобода і глобальна згуртованість така фрактальна основа містобудівного кластеру надає йому гнучність і переваги. Містобудівний

кластер, морфологічно нестійке, поліфункціональне і самодостатнє утворення, де структурна трансформація міста під впливом постіндустріальних факторів та інноваційних цифрових технологій змінює їх містобудівну тканину. Містобудівний кластер має у своєму складі різний набір функціональних зон які необов'язково мають єдину територіальну прив'язку, вони можуть зосереджені як локально в одному місці, так можуть дисперсне розміщення по всій території міста.

Фрактальний поділ на кластери самодостатніх частин міста, в основі яких є експоненціальна організація, дозволяє адаптуватись урбанізованому простору до різних викликів сучасного світу.

УДК 72.035/036

А. С. Квасневська, ст.гр. 202-А

Т. В. Савченко, к.арх.

Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ОРДЕРНОЇ СИСТЕМИ В АРХІТЕКТУРІ ПОЛТАВИ ХХ - ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТЬ

Антична ордерна архітектура надихала архітекторів різних епох, що відобразилось в таких європейських стилях, як: класицизм, ренесанс, бароко, та ін. Ордерна архітектура стала одним із провідних напрямів історизму в сучасній архітектурі, що пов'язано з прагненням надати будівлям урочистості, раціональності та впорядкованості. В архітектурі міста Полтава, класичний ордер відіграє важливу роль у формуванні історичного середовища. Він домінував в забудові міста початку ХІХ століття, в період становлення Полтави, як центра губернії та набув подальшого поширення. Під впливом закладених класицистичних традицій ордер широко застосовується в сучасній архітектурі. Інтерпретація ордера розглянута на таких історичних етапах: початок ХХ ст.; міжвоєнний період; середина ХХ ст.; початок ХХІ ст.

Початок 20 століття є періодом різноманітності стильових напрямків. В цей період ордерні композиції застосовувалися в історизмі, еkleктиці, цегляному стилі та модерні. У більшості випадків він втрачає своє конструктивне значення. Характерним прикладом полтавської архітектури початку 20-го століття є Будівля «Міськбудпроекту» на вулиці Гоголя, 25 (колишній ресторан «Монголія»). На фасаді будівлі використані два види ордера: колонний та рустований пілястровий. За місцем розташування колонні ордери оздоблюють обрамлення вікон, а пілястрові декорують площину стіни. Пропорції модуля модифікуються за рахунок його виконання з лекальної цегли, розміри та форми якої стали основою формотворення. Будинок Земельного банку на проспекті